

Zienswijzerapportage

Project De Bennet, aanleg vispassage, hoogwatergeul en vuilvangconstructie

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

KvK: 67682065

088 88 90 100

info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

titel   Zienswijzerapportage
subtitel   De Bennet, aanleg vispassage, hoogwatergeul en vuilvangconstructie
datum   29 oktober 2024
versie   0.6
status   Definitief
zaaknr.   2024-Z1231
documentnr.   WLDOC-1266235353-6162

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Ontvankelijkheid	4
1.2	Indeling van deze nota	4
2	Zienswijzen	5
2.1	Reclamant 1	5
2.2	Reclamant 2	8
3	Ambtelijke wijzigingen ontwerpprojectplan Waterwet	10
3.1	Inhoudelijk	10

1 Inleiding

Van 18 december 2023 tot en met 28 januari 2024 heeft het ontwerpprojectplan Waterwet “De Bennet, aanleg vispassage, hoogwatergeul en vuilvanglocatie” met bijbehorend ontwerpbesluit tot wijziging van de legger ter inzage gelegen.

Naar aanleiding van deze ter inzage legging zijn twee zienswijzen bij het waterschap binnen gekomen gericht tegen het ontwerp projectplan. Deze zienswijzen zijn ingediend door:

Reclamant	Tijdig ontvangen	Zienswijze n.a.v.
Reclamant 1: HG Advocaten	26 januari 2024	Projectplan + leggerbesluit
Reclamant 2: Erfgoedvereniging Bond Heemschut	27 januari 2024	Projectplan + leggerbesluit

1.1 Ontvankelijkheid

De zienswijzen van reclamanten zijn tijdig ontvangen binnen de hiervoor gestelde termijnen. Verder kan geconcludeerd worden dat alle zienswijzen ingediend zijn door directe belanghebbenden van de uit te voeren plannen. De zienswijzen zijn daarmee ontvankelijk.

1.2 Indeling van deze nota

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding, somt de ingediende zienswijzen op en beschrijft de indeling van de zienswijzennota.

In hoofdstuk 2 staan de twee ingediende zienswijzen samengevat weergegeven telkens gevolgd door een reactie van het bestuur van Waterschap Limburg én de gevolgen voor het ontwerp projectplan Waterwet.

In hoofdstuk 3 staan eventuele ambtelijke wijzigingen op het ontwerp projectplan en het leggerbesluit.

2 Zienswijzen

2.1 Reclamant 1

Samenvatting zienswijze

1. De reclamant spreekt zijn verwachting uit dat hoogwaterbescherming voor de Wingbergmolen integraal onderdeel zou uitmaken van het projectplan. Dit is eerder tijdens gesprekken altijd de bedoeling geweest en opeens heeft het waterschap daarin een ander standpunt ingenomen. In het projectplan wordt op bladzijde 4 ook gewezen op een adviesrapport waarin melding wordt gemaakt van maatregelen die meegenomen zouden kunnen worden, maar onduidelijk is welke maatregelen worden uitgevoerd. Reclamant wijst erop dat dit alles in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het fair-play-beginsel en het vertrouwensbeginsel.
2. De reclamant geeft aan dat bij de uitvoering van het projectplan bij de Volmolen wel veel aandacht was voor de bescherming van die molen. Het is daarom niet te begrijpen dat in het onderhavige projectplan geen aandacht is voor de Wingbergmolen. Dat duidt volgens reclamant op willekeur en strijd met het gelijkheidsbeginsel.
3. Reclamant geeft aan dat bij de uitvoering van het projectplan bij de Volmolen het oude verdeelwerk van de Volmolen is vervangen door een veel bredere en diepere stuw. Reclamant stelt dat door de aanpassingen bij de Volmolen de situatie bij de Wingbergmolen dramatisch is verslechterd. En dat het waterschap niet voldoet aan zijn zorgplicht wanneer deze nadelige gevolgen, die door zijn toedoen zijn veroorzaakt, niet worden opgeheven.
4. De reclamant stelt dat er in het projectplan geen rekening is gehouden met de brug onder de Terpoorteweg. De reclamant vindt de brug te smal en de bypass (omleiding) ter plaatse onvoldoende, waardoor het water bij hoogwater tot onaanvaardbare hoogte wordt opgestuwd. Ook is hij van mening dat er in het projectplan aandacht had moeten zijn voor (het benutten van) de bergingscapaciteit van de aan de andere zijde van de Terpoorteweg gelegen weilanden en had moeten worden gezien of het gebied met de (voormalige) sportvelden en parkeerplaatsen ingezet kan worden als vloeiveiden en voor opslagcapaciteit bij hoog water. Hij vindt dat het projectplan daarop aangepast moet worden en wel op zo'n manier dat er een zodanige bergingscapaciteit wordt gecreëerd dat de Rijksmonumentale Wingbergmolen na uitvoering van het plan geen significant risico op ernstige schade loopt.
5. De reclamant stelt dat het projectplan geen rekening houdt met de monumentale status van de Wingbergmolen en de plicht tot bescherming van dit Rijksmonument. Hij onderbouwt dat als volgt.

Ten eerste wijst hij erop dat er geen sprake is van een zorgvuldige omgang met de cultuurhistorische waarden. Deze worden volgens hem zelfs volledig genegeerd. Er had rekening gehouden moeten worden met de ligging in het natuurnetwerk Limburg en de groenblauwe mantel. Dat is niet gebeurd. Ook zijn het Rijksmonument en de molenbiotop gelegen in een Natura 2000 gebied. In dat geval moet volgens provinciale regelgeving rekening gehouden worden met specifieke cultuurhistorische belangen, met name rond watermolenlandschappen langs beken. Ook hier is het projectplan in gebreke volgens reclamant. Tot slot wijst hij nog op de bestemming van de gronden, te weten "Waarde- Cultuurhistorie", op grond waarvan deze

'De Bennet, aanleg vispassage, hoogwatergeul en vuilvangconstructie'

gronden zijn bestemd voor de instandhouding en versterking van cultuurhistorisch waardevolle elementen (monumenten en karakteristieke bebouwing) en patronen. Nu aan dit alles geen aandacht in het projectplan is besteed, is sprake van strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, vindt reclamant.

Ten tweede wijst reclamant erop dat het Waterschap zich moet houden aan de Erfgoedwet. Ook de RCE heeft erop gewezen dat er meer nadruk op cultuurhistorie moet liggen. Op grond van de Erfgoedwet dient het Waterschap actief op te treden om verlies of dreiging van verlies van monumentale waarden te voorkomen en is het verboden een beschermd monument te beschadigen, vernielen of in gevaar te brengen (artt. 9.1 en 10.18 Erfgoedwet in samenhang met art. 11 Monumentenwet 1988 en artt. 13.1 e.v. Besluit activiteiten leefomgeving). Op bladzijde 9 van het projectplan erkent het Waterschap dat de Wingbergmolen bij hoge afvoeren van de Geul te maken heeft met wateroverlast. Overstroming van deze molen leidt tot beschadiging of vernieling van dit Rijksmonument. Daarom is het Waterschap gehouden alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van het Waterschap kunnen worden gevraagd om deze beschadiging of vernieling te voorkomen, aldus reclamant.

Ten derde stelt reclamant dat ook in de Omgevingswet is vastgelegd dat rekening moet worden gehouden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed. Bij de bescherming van cultureel erfgoed moet rekening worden gehouden met een aantal beginselen, waaronder het voorkomen van aantasting van de omgeving van rijksmonumenten voor zover die monumenten door die aantasting worden ontsierd of beschadigd. Naast het voorkomen van achteruitgang gaat het volgens hem ook om het verbeteren van de kwaliteit van de omgeving, zodat het monument beter wordt beleefd of gewaardeerd. In het geval van een wind- of watermolen gaat het om de molenbiotoop. Deze nieuwe regel is een uitwerking van een verplichting uit het verdrag van Granada. Reclamant wijst op de nota van toelichting (paragraaf 5.1.5.5 pp. 771-772) bij het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl, Stb. 2018, 292). Hierin staat ook dat de waterschappen zijn gehouden om uitvoering te geven aan relevante internationale verdragen en dat met de in de verdragen van Granada en Valletta en het Werelderfgoedverdrag opgenomen verplichtingen en uitgangspunten rekening moet worden gehouden.

Reclamant wijst ook op de verplichtingen uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027 waarin staat dat bij watermolens samen gezocht wordt naar een oplossing die werkt voor de vissen en die recht doet aan het cultuurhistorisch belang en eventuele stuw- molenrechten (bladzijde 70). Ook staat hierin dat het Waterschap het Convenant Limburgs Molenbiotoopbeheer moet hanteren bij al haar activiteiten en in eigen beleid. Hierin staat kort gezegd dat de molenbiotopen betrokken moeten worden bij de afweging van belangen in het kader van de ruimtelijke ordening en planvorming. Hiermee is geen rekening gehouden in het projectplan "De Bennet", maar moet volgens reclamant wel nog gebeuren. De waterverdeling moet met het oog op het behoud en de bescherming van de molenbiotoop worden vastgelegd in het projectplan. Door de aanleg van de vispassage mag het immers niet zo zijn dat de Rijksmonumentale watermolen in de toekomst onmogelijk nog in gebruik kan worden gesteld. Bovendien valt volgens reclamant te vrezen dat het bestaande stuwrecht illusoir wordt gemaakt door de aanleg van de vispassage. Dat mag niet. Nu is in het projectplan vastgelegd dat een groot deel van het water van de Geul naar de nieuwe vispassage wordt gestuurd. Op geen enkele wijze wordt rekening gehouden met het functioneren van de molen. Wat mogelijk was voor de Volmolen, is volgens reclamant evengoed mogelijk voor de Wingbergmolen.

Reactie

1. Hoogwaterbescherming

Hoogwaterbescherming voor de Wingbergmolen is géén onderdeel van het projectplan. Het projectplan ziet enkel op de aanleg van een vispassage met bijbehorende benodigdheden. Het Waterschap Limburg heeft ook géén hoogwaterbeschermingsopgave vanwege de 0 normering. Daarom is dit ook niet meegenomen in het projectplan.

Waterschap Limburg is desondanks wel in gesprek met de Wingbergmolen over het aanleggen van een hoogwaterbescherming door de Wingbergmolen zelf. Hiervoor wordt een hydrologische berekening met mogelijk mitigerende maatregelen opgesteld, zodat e.e.a. mogelijk vergunbaar wordt. Deze keuze is gemaakt om tegemoet te komen aan de zorgen die bewoners hebben geuit naar aanleiding van wateroverlast Limburg 2021 bij bestuurders, maar staat verder los van het onderhavige projectplan.

Van strijd met de door reclamant genoemde beginselen is gelet op het bovenstaande geen sprake.

2. Willekeur en strijd met gelijkheidsbeginsel

Van willekeur en strijd met het gelijkheidsbeginsel is geen sprake. Wij lichten dit toe.

Waterschap Limburg en de vereniging tot behoud van Natuurmonumenten hebben in het project Volmolen samengewerkt. Als projectpartner heeft Natuurmonumenten financiën ingebracht voor het realiseren van hoogwaterbeschermingsmaatregelen die bescherming bieden tegen een hoogwaterafvoer met een herhalingstijd van eens in de 25 jaar (T=25). De eigenaar, Natuurmonumenten, wilde een hoogwaterbescherming en heeft deze ook gefinancierd. Het project Volmolen is alleen al om die reden niet vergelijkbaar met het onderhavige project. Dat er nu gesprekken lopen met de Wingbergmolen om zelf hoogwaterbeschermingsmiddelen te bekostigen en uit te voeren, maakt dat overigens niet anders. De keuze kan gemaakt worden om dit los te koppelen van het projectplan.

Waterschap Limburg toetst omvangrijke projecten altijd middels een hydrologische modelering. Deze modelering heeft als uitgangspunt dat aanpassingen in het systeem niet tot meer wateroverlast mogen leiden dan elders in het stroomgebied. Deze modelering is ook uitgevoerd voor het ontwerp van project Volmolen. En de conclusie was dat het elders niet tot meer wateroverlast leidt.

Daarbij dient benadrukt te worden dat de situatie bij de Volmolen in meerdere opzichten verschilt van de situatie bij de Wingbergmolen en daarmee niet één op één vergelijkbaar is met de situatie van de Wingbergmolen.

De eigenaar Volmolen heeft, zoals aangegeven, eigen middelen ingebracht, waardoor maatregelen meegenomen zijn kunnen worden in het project. Daarnaast is de Volmolen een werkende molen, die nog regelmatig draait en hier is rekening mee gehouden bij de aanleg van de vistrap en de voorzieningen die zijn getroffen om de molen functionerend te houden. De Wingbergmolen is sinds 1980 niet meer in gebruik. Voor zover wij weten is de verwachting ook niet dat deze binnen afzienbare tijd weer in gebruik wordt genomen. Wél zijn wij, zoals hiervoor vermeld, in gesprek met de Wingbergmolen over het zelf aanleggen van hoogwaterbescherming, maar dat staat los van het projectplan.

3. Project Volmolen

'De Bennet, aanleg vispassage, hoogwatergeul en vuilvangconstructie'

Het reeds uitgevoerde project rondom de Volmolen is geen onderdeel van het voorliggende projectplan Waterwet. Dat is ook geen verplichting. Als reclamant als gevolg van de uitvoering van dit projectplan schade ondervindt, dan kan hij een verzoek om schadevergoeding indienen en kan dan worden bekeken in hoeverre het Waterschap Limburg aansprakelijk is en of er maatregelen getroffen moeten worden.

4. Terpoorterweg

Aanpassing van de brug en/of de Terpoorterweg is géén onderdeel van het project. Deze is bovendien in beheer, onderhoud en eigendom van de Gemeente Gulpen-Wittem. Daarbij wijst hydrologische modellering uit dat het vergroting van de brug leidt tot meer afvoer richting benedenstrooms wat vervolgens een bestaand wateroverlastknelpunt in bebouwd gebied van Mechelen verergert. Deze vraag is reeds meermaals eerder beantwoord in o.a. de gespreksverslagen met de Wingbergmolen van 17 december 2021 en februari 2022.

De genoemde bypass onder de Terpoorterweg wordt geoptimaliseerd. Deze maakt onderdeel uit van het projectplan Waterwet. Eén van de twee haakse hoeken wordt eruit gehaald. Dit heeft een weliswaar beperkt maar gunstig effect op het hoogwaterpeil bij de Wingbergmolen en zorgt niet voor een verergerde situatie in bebouwd gebied verder benedenstrooms. Daarbij zorgt de nieuwe inrichting van de bypass voor een beter te onderhoud situatie en vermindert de kans op verstopping door sediment en druifvuil wat het functioneren kan beperken tijdens hogere afvoersituaties.

Voor de aanleg van de vispassage is een eventuele berging aan de andere zijde van de Terpoorterweg niet van belang.

5. Wingbergmolen

De molen is sinds 1980 niet meer in gebruik. De huidige vispassage ligt er sinds 1986. De molen heeft géén molen- en stuwrechten. De Epermolen is in 1844 gebouwd. (Uit: "De molens van Limburg, PWAE van Bussel"). Aangezien de molen gebouwd is na de codificatie van het Burgerlijk Wetboek (1838) is het onmogelijk dat de molen beschikt over molen - en stuwrechten. Bestaande rechten werden weliswaar geëerbiedigd bij de codificatie doch dergelijke rechten konden daarna niet meer ontstaan.

Het projectplan Waterwet wijzigt de situatie rondom de molen niet. Het vergunde molenpeil kan immers gehandhaafd blijven. Het projectplan Waterwet beschrijft naast de vervanging van de oude vispassage voor een nieuwe vispassage, de aanleg van een hoogwatergeul voor een optimalere afvoer en de aanleg van een opstelplaats omdrijfvuil bovenstrooms van de molen te kunnen verwijderen. Beide maatregelen verbeteren de situatie rondom de Wingbergmolen. Dit blijkt uit bijlage 11 'Hydrologische toetsing gebiedsontwikkeling de Bennet en vispassage Wingbergmolen'.

Conclusie

Deze zienschwizwijze leidt niet tot het aanpassen van het ontwerpprojectplan Waterwet.

Deze zienschwizwijze leidt niet tot het aanpassen van het leggerbesluit.

2.2 Reclamant 2

Samenvatting zienschwizwijze

1. Erfgoedvereniging Bond Heemschut heeft een afschrift van de zienschwizwijze van HG Advocaten ontvangen. De erfgoedvereniging laat weten deze geheel te onderschrijven. Derhalve wordt voor de samenvatting verwezen naar de samenvatting van de zienschwizwijze onder reclamant 1.

Reactie

Voor de reactie verwijzen we naar de reactie onder reclamant 1.

3 **Ambtelijke wijzigingen ontwerpprojectplan Waterwet**

3.1 **Inhoudelijk**

Er zijn enkele ambtelijke wijzigingen doorgevoerd in het ontwerp projectplan, ten aanzien van planning (verwacht uitvoering) en het hoofdstuk over de rechtsbescherming (leggerbesluit) is aangepast naar de huidige regelgeving. Onder de Omgevingswet geldt de Waterschapsverordening en kent Waterschap Limburg werkingsgebieden. Hiervoor wordt een apart besluit wijziging werkingsgebied genomen.